

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

асп. Бондар Т. В.

З огляду на реалії суспільного розвитку на сучасному його етапі можна стверджувати про виродження такого розвитку. Виходить, суспільство своєю діяльністю унеможливило власний розвиток у майбутньому. Безперечно, надзвичайно важливим завданням за цих умов є зміна парадигми та методології суспільного розвитку, головною метою якого має стати досягнення планомірного когерентного соціо-природного розвитку.

Критерієм сталого суспільного розвитку є екологічно орієнтована конкурентоспроможність. Важливим завданням постає розробка методологічних орієнтирів забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств з урахуванням екологічного фактору. До цього часу в теорії ще не обґрунтовано єдину методологію забезпечення конкурентоспроможності як з економічної, так із еколого-економічної точок зору.

У сучасних умовах постнеокласичного етапу розвитку змінюється парадигма наукового мислення. Синергетика стає інструментом осмислення людством результатів своєї діяльності у рамках нової наукової картини світу. Тому, на нашу думку, доцільно представити методологічні принципи забезпечення екологічно орієнтованої конкурентоспроможності у рамках синергетичної парадигми суспільного розвитку.

Виходячи із наведеного вище, синергетичними основами конкурентоспроможності, на наш погляд, є:

1. Відтворення нової наукової картини світу у просторі та визначений проміжок часу.
2. Ідентифікація системних елементів підприємства, відтворення його загальносистемних зв'язків.
3. Моніторинг та облік факторів зовнішнього середовища на основі встановлених загальносистемних зв'язків, моделювання на їх основі можливих траєкторій розвитку, ідентифікація всіх можливих атракторів підприємства на даний момент часу та їх якісне прогнозування у майбутньому.
4. Побудова фракталу підприємства, встановлення темпу його розвитку та розподіл його потенціалу за етапами життєвого шляху.
5. Проектування підприємства на принципах загальносистемного підходу, ідентифікація автологічності розвитку. Створення механізму мобілізації системи для проходження нею біфуркаційного переходу.
6. Якісно-кількісна характеристика та оцінка потенціалів розвитку підприємства на кожному з етапів його життєвого циклу. Рівномірний розподіл потенціалів підприємства у часі (за етапами проектного життєвого циклу підприємства).
7. Аналіз альтернативних управлінських рішень на основі визначення їх сукупного кумулятивного ефекту у максимально віддаленому майбутньому.
8. Створення адаптаційних механізмів підприємства для перетворення негативних зовнішніх впливів у вільну внутрішню енергію підприємства, яка стане основою його саморозвитку та забезпечить реалізацію позитивних зворотних зв'язків.

На основі визначених синергетичних основ конкурентоспроможності промислового підприємства нами було представлено принципи забезпечення конкурентоспроможності підприємства:

1. Принцип структурної та функціональної детермінації підприємства на основі категорій простору та часу.
2. Принцип розуміння апріорних джерел конкурентоспроможності підприємства на основі ідентифікації його системних елементів.
3. Принцип ідентифікації внутрішніх синергетичних зв'язків підприємства.
4. Принцип врахування загальносистемних зв'язків функціонування підприємства.
5. Принцип передбачення та неперервного моніторингу можливих траєкторій розвитку підприємства та особливостей біфуркаційних переходів.
6. Принцип атракторної рівноваги підприємства.
7. Принцип забезпечення детермінованої альтернативності розвитку підприємства.
8. Принцип пріоритету позитивних зворотних зв'язків.
9. Принцип просторової та темпоральної когерентності процесів розвитку підприємства з природною системою.
10. Принцип діалектики хаосу (як зовнішньої невизначеності) та внутрішнього порядку (стану самоорганізації системи).
11. Принцип адаптації.

Таким чином, на нашу думку, на основі синергетичної методології розвитку є можливим забезпечення конкурентоспроможності підприємства з позицій загальносистемного підходу. Системна конкурентоспроможність підприємств є одним із факторів планомірного і когерентного розвитку суспільства.

Науковий керівник: к.е.н., доц. **Кислий В. М.**